RABHADH

Ní mór duit an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear marcanna.

Scríobh do Scrúduimhir Anseo

AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2002

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

ROINN 1 - FILLTEÁN

DÉ LUAIN 10 MEITHEAMH - TRÁTHNÓNA, 1.30 go dtí 3.30

ROINN 1 (60 MARC)

Caithfear tabhairt faoi **GACH** ceist.
Tá rogha agat i dtrí cheist.
Déan deimhin de an fillteán seo a chur faoi iamh le do fhreagarleabhar.
Mura ndéanann tú sin, caillfidh tú marcanna.

1. **GLÉASANNA AIMSIRE**

Scrúdaigh an léaráid thíos agus freagair na ceisteanna seo a leanas.

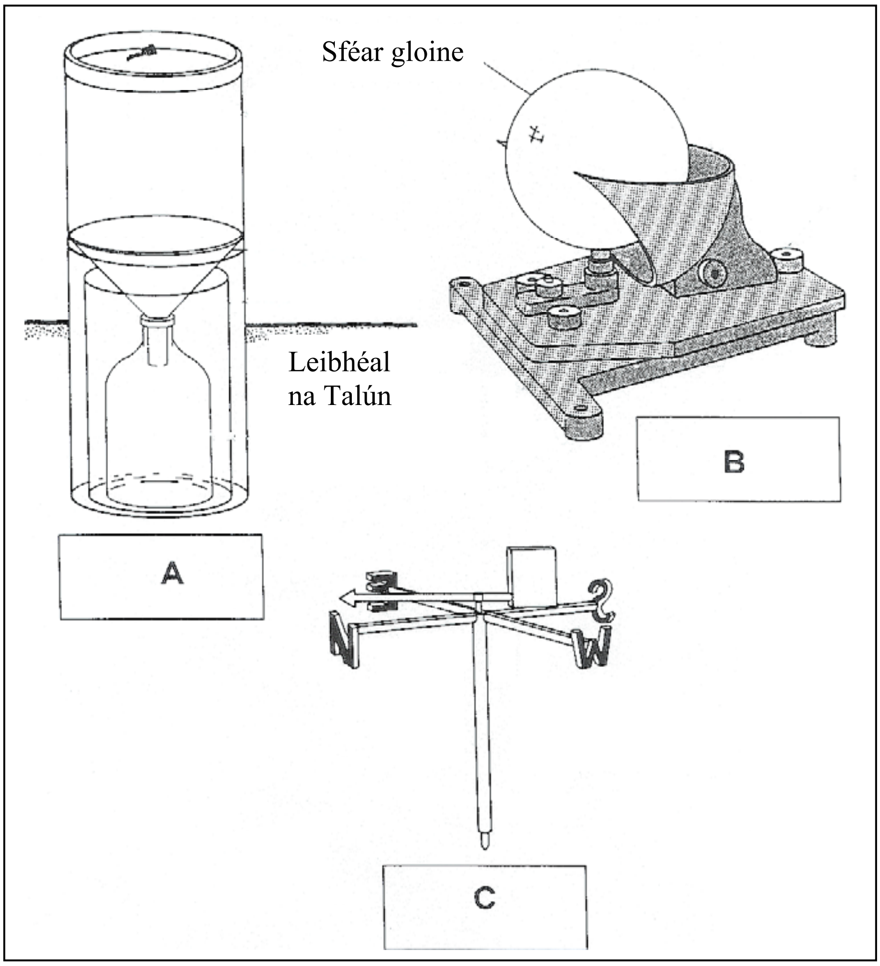

(i) Usáidtear gléas **A** chun ____ a thomhas.

(ii) Is é an t-ainm atá ar ghléas **B** ná ____ .

(iii) Taispeánann gléas **C** go bhfuil an ghaoth ag séideadh ón aird ____________________ .

2. **CARRAIGEACHA**

Cuir **CIORCAL** timpeall ar an bhfreagra ceart i **nGACH** ceann de na ráitis thíos.

CARRAIG MHEITEAMORFACH / CARRAIG THINE is ea basalt

An phríomh-charraig a fhaightear i gceantar na Bóirne i gCo. An Chláir ná
AOLCHLOCH / GAINEAMHCHLOCH

CARRAIG MHEITEAMORFACH / CARRAIG DHRÍODAIR is ea marmar

3. **AN CHAOI A nÚSÁIDTEAR ACHMAINNÍ AN DOMHAIN**

Tá an cartún seo ag tagairt don chaoi a n-úsáidtear acmhainní fuinnimh an domhain.

Ainmnigh **TRÍ** acmhainn fuinnimh nach bhfuil inathnuaite.

1: ___________________________________

2: ___________________________________

3: ___________________________________

4. **ITHREACHA**

Bain feidhm as na focail a thugtar chun na habairtí thíos a chríochnú.

Ithreacha donna **Crua-chiseal** **Podsail**

An tíopa ithreach a fhorbraíonn faoi bhun foraoise buaircíní ná ___________________________

An tíopa ithreach is coitianta in Éirinn ná ___________________________

Séard a thugtar ar chiseal crua de ábhar láiste ná ___________________________

5. LUACHANNA TALÚN UIRBÍ

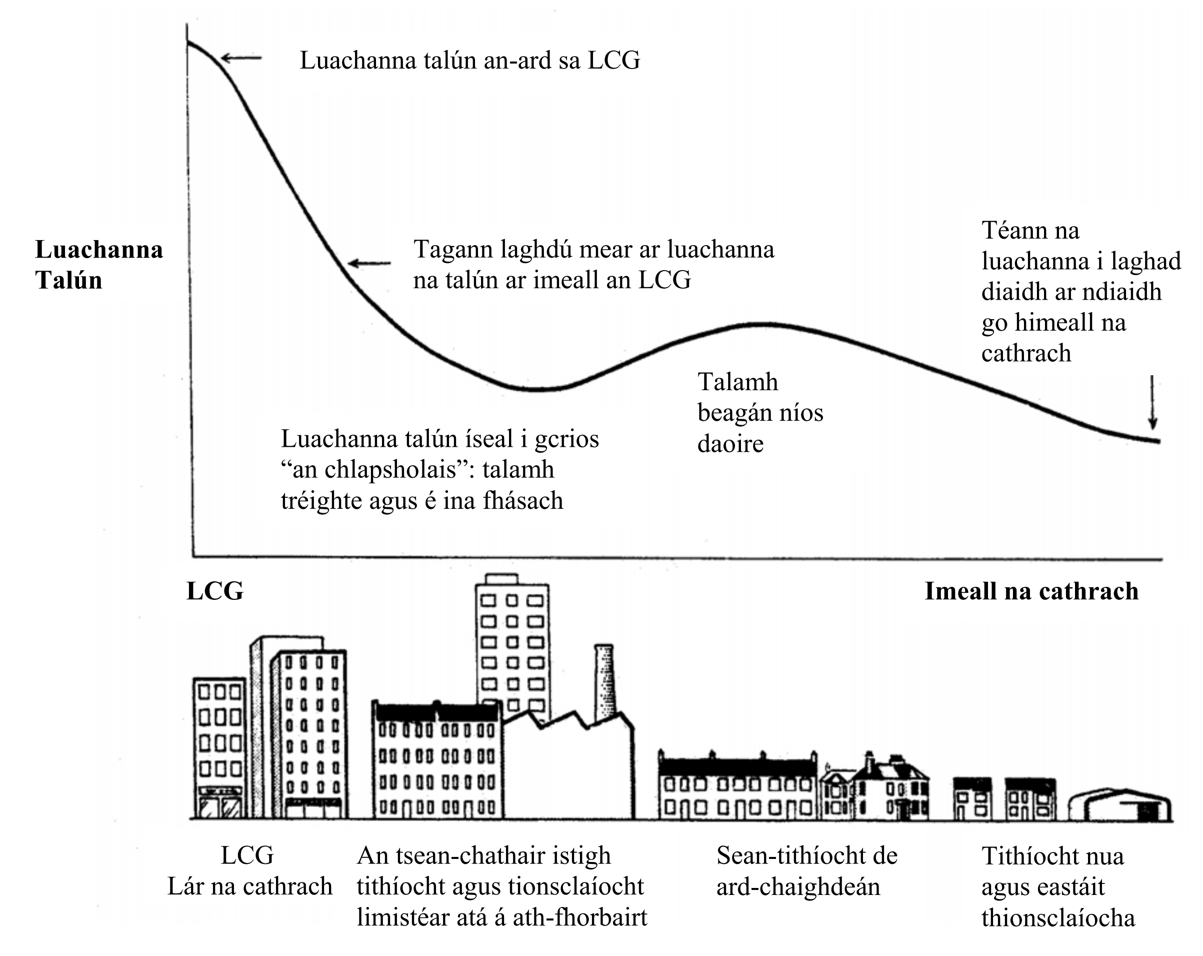

Déan staidéar ar na léaráidí a thaispeánann trasghearradh de chathair.

Iarrtar ort na **TRÍ** ráiteas atá ceart a ainmniú.

1. Tá na luachanna talún is airde i lár na cathrach.
2. Ta na luachanna talún is ísle ar imeall na cathrach.
3. I lar na cathrach is mó atá fáil ar fhoirgnimh dhá stór(urlár).
4. Téann na luachanna i méid sa chrios ina bhfuil tithíocht nua agus eastáit thionsclaíocha.
5. I lár na sean-chathrach tá na luachanna talún íseal.

Is iad na ráitis atá **CEART** ná na huimhreacha:
[*Cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

1, 3, 5 ☐

1, 2, 5 ☐

2, 3, 4 ☐

3, 4, 5 ☐

6A. RÉIGIÚIN CHOMHAERÁIDE FREAGAIR 6A NÓ 6B

Déan staidéar ar an léarscáil thuas agus ainmnigh an aeráid atá le fáil sa réigiún a bhfuil dath oráiste air.
[*Cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

Aeráid Theomheasartha Aigéanach ☐

Aeráid Fhásaigh ☐

Aeráid Mheánchriosach ☐

NÓ

6B . STAITISTICÍ AERÁIDE

MÍ	**E**	**F**	**M**	**A**	**B**	**M**	**I**	**L**	**MF**	**DF**	**S**	**N**
Teocht °C	26	26	26	27	27	27	26	27	27	27	27	27
Frasaíocht Mm	305	357	357	320	260	170	150	109	90	85	68	149

Scrúdaigh na sonraí a bhaineann le teocht agus le frasaíocht don stáisiún aimsire thuas.

Cuir **CIORCAL** timpeall ar an bhfreagra ceart i **nGACH** ceann de na ráitis thíos.

Tá an fhrasaíocht níos airde sa tréimhse trí mhí **Bealtaine Meitheamh Iúil / Samhain Nollaig Eanáir**

An teochtraon atá ann ná **1ºC / 26ºC**

An mheánfhrasaíocht do Mheitheamh,Iúil agus Lúnasa ná **429mm / 143 mm**

7. **Freagair 7A NÓ 7B**

7A OIGHRIÚ

Sna boscaí a chuirtear ar fáil, cuir gach litir i gcolún X leis an uimhir a bhaineann leis i gcolún Y chun péire a dhéanamh. Tá péire amháin déanta duit.

X	
A	Coire
B	Airéit
C	Fiord
D	Gleann Crochta
E	Loch Ribíneach

Y	
1	Droim chaol idir dhá choire
2	Gleann oighrithe crochta os cionn an phríomh-ghleanna
3	Log ar urlár an ghleanna scuabtha amach ag an oighear
4	Log agus taobhanna géara leis, ina mbíonn loch
5	Gleann oighrithe a bádh nuair a d'éirigh leibhéal na farraige

A	***4***
B	
C	
D	
E	

NÓ

7B AN FHARRAIGE

Sna boscaí a chuirtear ar fáil, cuir gach litir i gcolún X leis an litir a bhaineann leis i gcolún Y chun péire a dhéanamh. Tá péire amháin déanta duit.

X	
A	Murlach
B	Duirling stoirme
C	Tambaló
D	Dumhach Ghainimh
E	Gob gainimh

Y	
1	Ceanglaíonn sé oileán leis an mórthír
2	Bá gearrtha amach ón bhfarraige ag meall gainimh
3	Mullóg ghainimh agus féar muiríneach mar thaca aige
4	Gaineamh agus scainneagán ag síneadh trasna ar bhá
5	Déantar é a charnadh nuair a bhíonn na tonnta an-láidir

A	
B	
C	***1***
D	
E	

8. **FADHBANNA UIRBEACHA**

Ainmnigh **TRÍ** fhadhb a bhaineann le **SRAOILEÁIL UIRBEACH.**

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

9. **SCILLEANNA STAITISTICIÚLA**

Críochnaigh agus cuir lipéid ar an dronuilleog thíos atá roinnte ina chodanna agus úsáid á bhaint agat as an eolas a thaispeántar ar an bpíchairt.

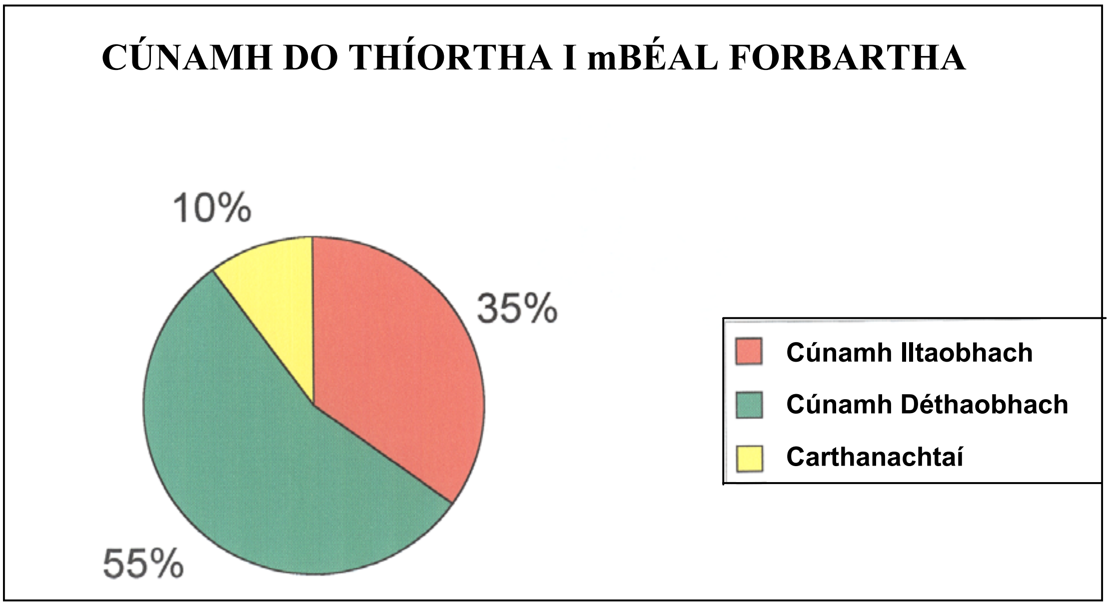

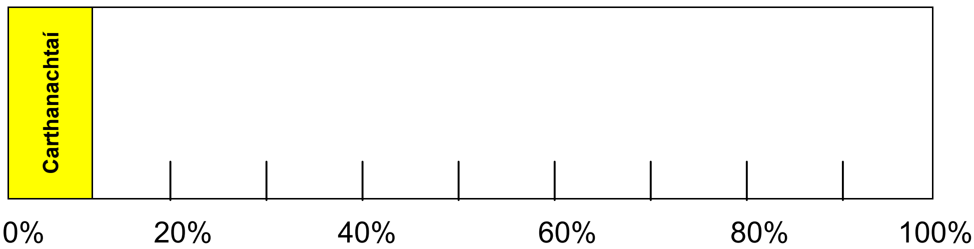

10. **TIONSCLAÍOCHT DÉANTÚSAÍOCHTA**

Tionscal **GLUAISTEACH** is ea tionscal nuair:
[*Cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

A fhanann monarcha in áit áirithe cé nach mbíonn an chúis gur lonnaíodh é san áit sin i gceist níos mó. ☐

A chuireann an Rialtas deontais ar fáil chun monarcha nua a thógáil. ☐

A d'fhéadfaí an tionscal seo a lonnú ina lán áiteanna. ☐

A lonnaítear an tionscal in áit ina bhfuil fáil ar ghual. ☐

11. TRÁDÁIL DHOMHANDA

Scrúdaigh an t-eolas sa léaráid thíos.

Cuir **CIORCAL** timpeall ar an bhfreagra ceart i **nGACH** ceann de na ráitis thíos.

Dominica, na hIndiacha Thiar

Príomh-onnmhairí	**Príomh-allmhairí**
Bananaí (50%)	Innealllra
Torthaí citrus	Ceimicí
Súlach thorthaí	Bia

Ceannaíonn comhlacht ilnáisiúnta amháin na banánaí go léir atá ag Dominica. Tugann an comhlacht seo buntáistí agus mí-bhuntáistí do Dominica

Buntáistí
1. Cuireann sé fostaíocht ar fáil in Dominica
2. Tógann sé bóithre agus calafoirt
3. Tugann sé comhairle ar mhodhanna feirmeoirechta níos fearr

Mí-bhuntáistí
1. Téann furmhór na mbrabús thar lear
2. Tá an pá íseal
3. Tá baol ann go bhféadfadh an comhlacht teacht ar chinneadh gan choinne nach bhfuil siad chun a thuilleadh banánaí a cheannach ó Dominica

LUACH DOMHANDA BANÁNAÍ

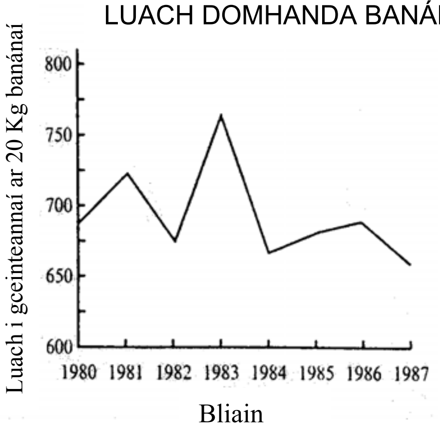

(i) Sampla is ea Dominica de thír **FHORBARTHA / i mBÉAL FORBARTHA**.

(ii) An praghas a fuair Dominica ar bhanánaí i 1987 bhí sé **NÍOS AIRDE / NÍOS ÍSLE** ná 1980.

(iii) Ainmnigh mí-bhuntáiste amháin do Dominica as a bheith ag díol banánaí le comhlacht ilnáisiúnta.

____

12. Freagair 12A nó 12B

12A GRÉASÁN LONNAÍOCHTA

Nuair a bhíonn lonnaíocht tuaithe leagtha amach i líne i ngleann tugtar gréasán

______________________________ air.

NÓ

12B GRÉASÁN DRAENÁLA

Nuair a thagann craobhaibhneacha abhann le chéile go dronuillinneach sén t-ainm a thugtar ar an ngréasán draenála ná gréasán ______________________________ .

13. **STRUCHTÚR FOSTAÍOCHTA**

Scrúdaigh na píghrafanna thíos agus abair cé acu de na píghrafanna a léiríonn struchtúr na fostaíochta i **dTÍR ATÁ i mBÉAL FORBARTHA**
[*cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

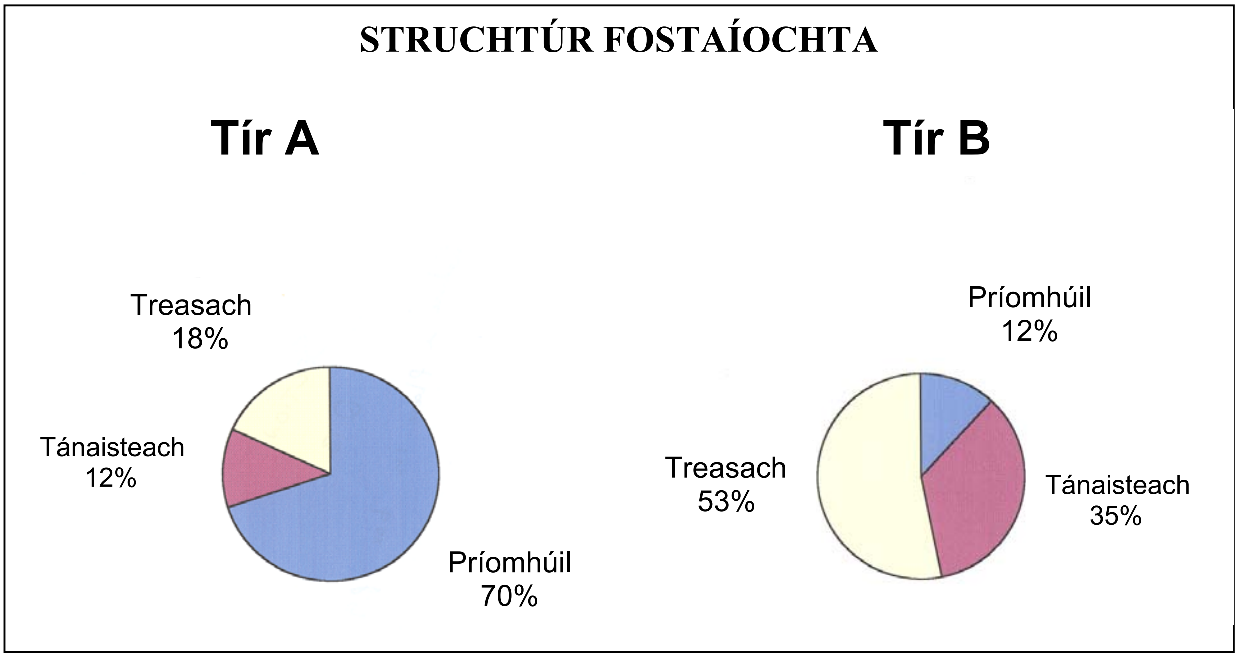

Tír A ☐

Tír B ☐

14. **FOINSÍ DO THÁIRGEADH LEICTREACHAIS**

Scrúdaigh an barraghraf thíos a thaispeánann na foinsí do chumhacht leictreachais sa bhliain 1978 agus sa bhliain 1992.
Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart do gach ceann de na habairtí thíos.

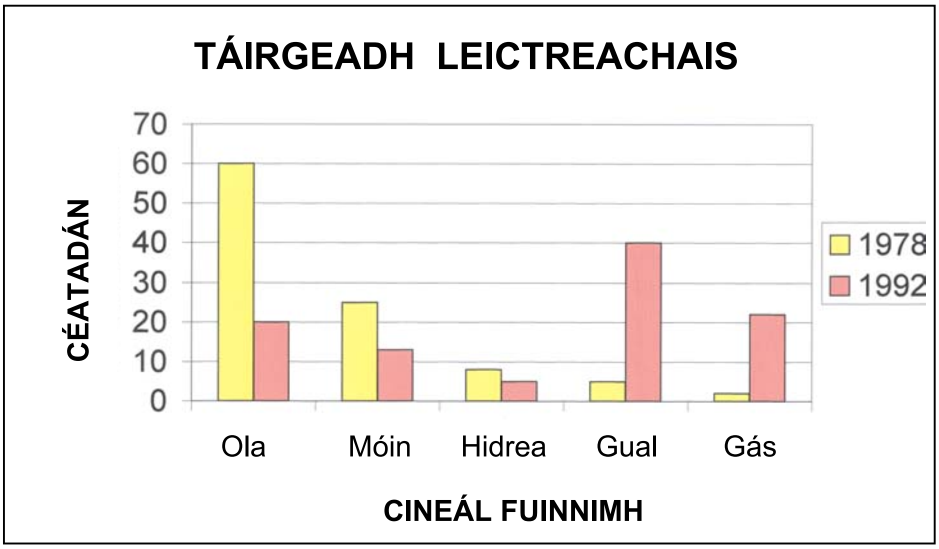

Tháinig **LAGHDÚ / MÉADÚ** ar an gcaoi ina rabhamar ag brath ar ola idir 1978 agus 1992

Sa bhliain 1992 bhí gás níos tábhachtaí ná móin **FÍOR / BRÉAGACH**

Idir 1978 agus 1992 tháinig méadú ar an gcaoi ina rabhamar ag brath ar ghual go **25% / 40%**

15. **CEANNPHOINTE DO DHAOINE ATÁ AG LORG TEARMAINN**

Déan staidéar ar an bpíchairt a thaispeánann ceanphoinnte do dhaoine a thagann go dtí an C. E. ag lorg tearmainn.

Iarrtar ort na **TRÍ** ráiteas atá ceart a ainmniú.

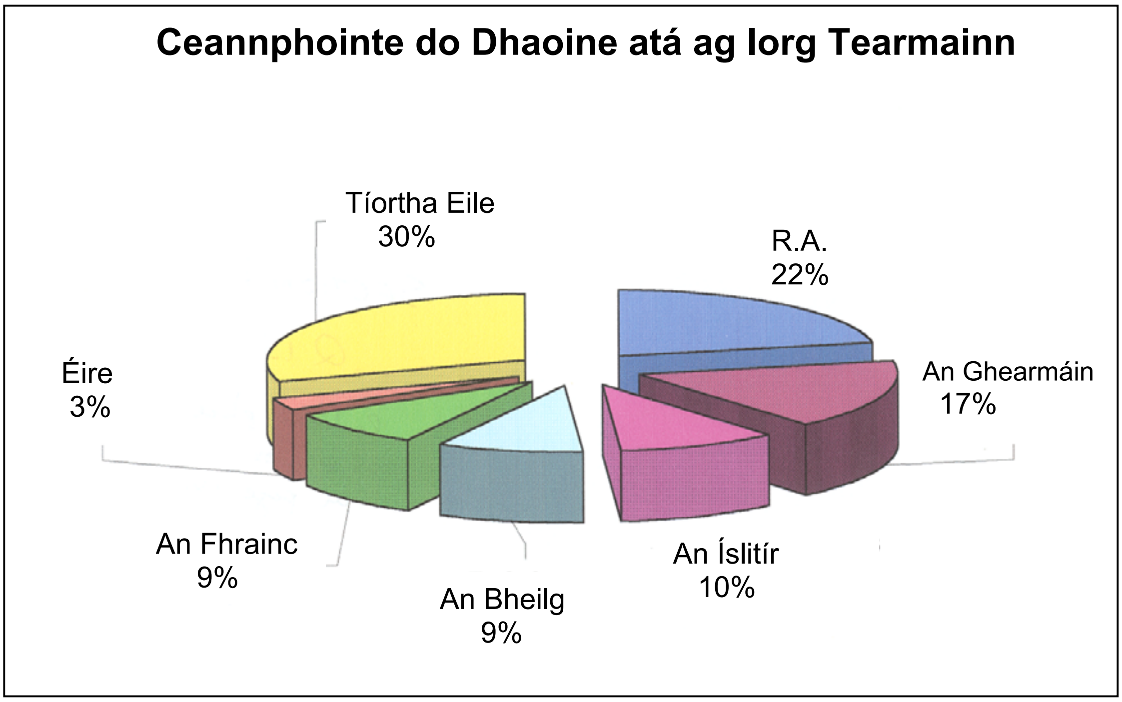

1. Tá an céatadán céanna ag lorg tearmainn sa Fhrainc is atá sa Bheilg.

2. Tá an céatadán atá ag lorg tearmainn sa Ghearmáin cothrom leis an gcéatadán don Fhrainc agus don Ísiltír le chéile.

3. Tá an céatadán díobhsan atá ag lorg tearmainn sa Ríocht Aontaithe níos mó ná seacht n-uaire níos mó ná céatadán na hÉireann.

4. An céatadán atá ag lorg tearmainn in iomlán na dtíortha san Eoraip atá ainmnithe, tá sé níos lú ná an céatadán do “Thíortha eile”.

5. An céatadán atá ag lorg tearmainn in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe le chéile, tá sé níos mó ná an céatadán don Ghearmáin.

Is iad na huimhreacha atá **CEART** ná:
[*cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

1, 2, 3 ☐

1, 3, 5 ☐

2, 3, 4 ☐

3, 4, 5 ☐

16. CÓRAS GAOITHE AN DOMHAIN AGUS NA BRÚCHRIOSANNA

Cuir ciorcal timpeall ar an bhreagra ceart i n**GACH** cean de na raitis thíos.

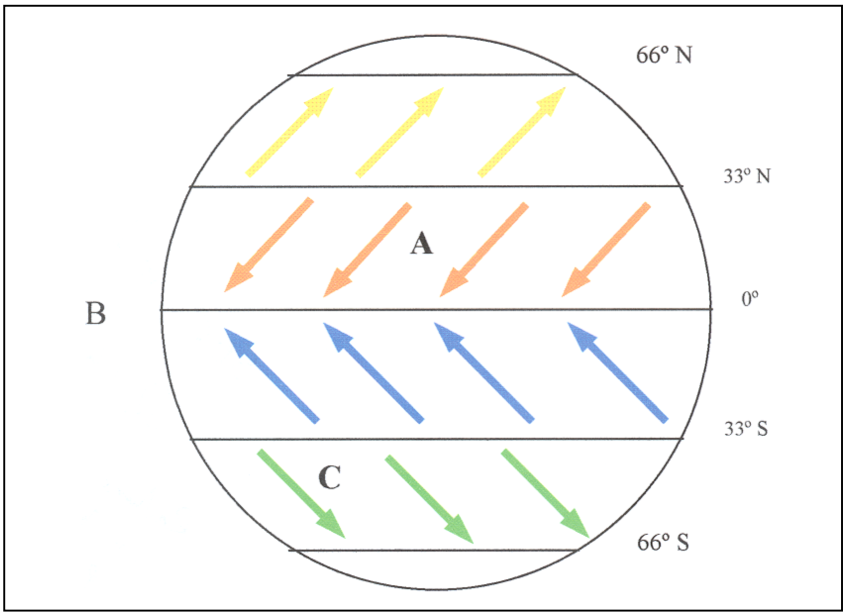

1. Na gaotha ag A séard a thugtar orthu ná **GAOTHA TRÁCHTÁLA / GAOTHA FRITH THRÁCHTÁLA**

2. An limistéar lagrach ag B séard a thugtar air ná **NA DOLDROMA / CRIOSANNA NA gCALM**

3. Na gaotha ag C séard a thugtar orthu ná **GAOTHA FRITH-THRÁCHTÁLA ANIAR ANEAS / GAOTHA FRITH-THRÁCHTÁLA ANIAR ADUAIDH**

17. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Ríomh an fad slí feadh an bhóthair R600 idir na háiteanna seo a leanas

Crois na mBairrillí (W 609 480) agus an taobh thuaidh den **droichead** ag (W 635 493)

Fad slí ______________________

18. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Déan staidéar ar an léarscáil Suirbhéireachta Ordanáis agus ar an eochair eolais atá ag gabháil leis.

Cé acu de na hachair seo a leanas is gaire do achar an limistéir farraige ar an taobh ó dheas de thuaidhlíne 47?

20 km² ☐

14 km² ☐

28 km² ☐

24 km² ☐

19. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Déanann na habairtí seo a leanas cur síos ar bhaile atá ar an léarscáil Suirbhéireachta Ordanáis. Léigh an sliocht agus freagair na ceisteanna thíos.

Tá an lonnaíocht suite sa chuid den léarscáil atá ar an taobh thiar thuaidh.
Tá oifig an phoist agus teileafón poiblí ann.
Tógadh é san áit a mbuaileann dhá bhóthar réigiúnacha len a chéile.

Ainm na lonnaíochta ____

Ainmnigh an da bhóthar réigiúnacha ____

20. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

An treo ginearálta atá ag an gcósta

Ó Phointe Frúir [W 671 469] **GO DTÍ** Pointe an Chalaidh [W 690 490] ná

[*cuir tic ✓ sa bhosca ceart*]

Soir – Siar ☐

Soir ó Dheas – Siar ó Thuaidh ☐

Siar ó Dheas – Soir ó Thuaidh ☐

Ó Thuaidh – Ó Dheas ☐